

Posudek disertační práce

Lucie Matulová: Stát a církev v Calvinově myšlení: suverénní i kooperující

Recenzent: Petr Gallus, Th.D.

Předložená (přepracovaná) práce má 210 stran a obsahuje všechny formální náležitosti (titul, prohlášení, anotace česky a anglicky, poděkování, obsah, text práce rozčleněný do 11 kapitol, seznam použité literatury). Autorka srovnává pojetí státu a církve u Calvina, přičemž metodicky zvolila zrcadlový postup, kdy se snaží stát i církev vylíčit v jednotlivých rovinách paralelně, aby vynikla jejich podobná struktura. To ovšem činí text poměrně obtížně sledovatelným.

Obsahovou tezí autorky je tvrzení o podobnosti struktury obou regimentů při zachování suverenity každého z nich a při jejich vzájemné kooperaci. Tuto svoji tezi autorka znázorňuje na trojúhelníkovém modelu na s. 52, kde šipky vyznačují vzájemné působení.

Autorce se podařilo ukázat, že na správní či organizační rovině se stát a církev u pozdního Calvina v některých ohledech svojí strukturou podobají. Ve správních, právních a politologických otázkách je autorka zjevně zběhlejší než v teologické rovině problému. Recenzent se proto odvažuje vyslovit podezření, zda autorčin zájem není spíše politologický než teologický? V politologii si je autorka zjevně jistější než v teologii, k politologii v některých pasážích sklouzává (výrazně kap. 5, vysloveně kap. 9.4.1, z teologického pohledu zbytečná).

Práce ovšem i v přepracované podobě vyvolává zásadní pochybnosti:

1. Principiální problémy

Autorce často dlouho trvá, než se dostane k meritu věci. Hned na úvod práce přináší několik zbytečných kapitol, jejichž úroveň je spíše seminární, závěr zbytečně rekapituluje celou práci. V druhé půli práce se objevují stále častěji redundance, znovu a znovu opakované myšlenky z dřívějších kapitol. To naznačuje problémy se strukturou práce.

Zcela zásadním problémem pro recenzenta jsou chybějící doklady z primárních pramenů ve velmi vysoké míře, často je citovaná pouze sekundární literatura (s. 44, 64, 77, 79, 82, 99, 108, 124, 125, 161, 164n aj.), velmi často se objevují referující pasáže úplně bez odkazu k referované pasáži. Řada tvrzení se objevuje dokonce bez bližších či žádných dokladů (s. 44, 55, 80, 92n, 158). Poctivé a důsledné vykazování zdrojů a tudíž ověřitelnost předkládaných myšlenek je přitom pro akademickou práci zcela zásadní věc.

Autorka často plynule přechází od Calvina k tezí sekundární literatury bez vlastního hodnocení či hlubšího kritického rozhovoru (43nn, kap. 4 aj.), často myšlenkově skáče (např. 66), vrší věty spíše v kazatelském tónu s řadou biblických odkazů. Po jednotlivých dílčích problémech, na něž naráží, jen povrchně klouže bez hlubší analýzy (např. 79n, 182).

2. Obsahové problémy

Ani u klíčového místa pro svoji tezi se autorka nedokáže pustit do hlubšího rozhovoru s primárními a sekundárními texty, příliš rychle do obého včítá svoji tezi o suverenitě a kooperaci obou regimentů u Calvina, aniž by vzala vážně kritiku sekundární literatury. Nedostatečně pak analyzuje vliv státu na církve (52 a kap. 6, 7.2). Autorčin model se šipkami se tudíž jeví nepřesný, protože vliv státu na církve je u Calvina zřejmě silnější než vliv opačný.

Autorka opakovaně naráží na predestinaci u Calvina, ale nikde se její problematice pro církve nevěnuje.

Stejně tak opakovaně naráží na dost zásadní problém, kdo a podle čeho stanovuje kritéria ve sporných oblastech (co je pravá víra, co je Boží zákon, co je proti zákonu, kde začíná svoboda svědomí), ale nikde se tomu blíže nevěnuje.

Pojednání o Lutherovi, kdekoli se v práci vyskytne, působí pořád velmi povrchně, krom toho chybí kvalitní sekundární literatura.

Recenzent se také obává, že autorka nepochopila problematiku přirozeného zákona v teologickém smyslu (kap. 9.3).

3. Formální problémy

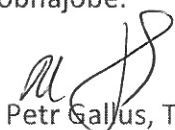
Autorka cituje zjevně z anglických překladů. Text má místy nepěknou stylistiku. Místy se také objevují překlepy, často v cizích jazycích či jménech.

Závěr:

Práce nejvíce připomíná velký referát, autorka se nedokáže pustit do podrobnější analýzy a do detailnějšího rozhovoru s primární a sekundární literaturou, a to ani v klíčových bodech (podstata církve, její znaky, vliv státu na církve). Referát často jen klouže po povrchu a autorka velmi nedůsledně odkazuje na zdroje.

Předloženou disertační práci proto ani v této podobě nedoporučuji k obhajobě.

V Praze, dne 1. září 2016

Petr Galus, Th.D.